

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.

Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetésekkel felvesz: a kiadóhivatal. A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Zavarok a köz- élelmezésben.

A közlelmezésben ennek az országnak a bőven termő földjén mindenkor voltak, a háboru csak kiélesítette, megsúlyozta a bajokat, amelyekkel állandóan küzdött a fogyasztó és termelő egyaránt. Ma csak az a különbség, hogy meg tudjuk vonni a határokat, amelyek ezeket a zavarokat felosztják természetesekre és mesterségesekre. A háboru előtt a zavarok csak mesterségesek voltak, mert még a legsivárabb esztendő is termelt annyit, hogy a szabályszerű fogyasztás kielégíthető volt. Ma fel van csigázva a fogyasztás, megfordult annak a megszokott rendje és így, miután a termelő munkából is hiányzik jó egy millió erős munkáskéz és megszámlálhatlan, a termelő munkában segítő állati munkaerő, egészen természetes, hogy felfokozódtak azok a zavarok, melyeken emberi erővel, gondos előrelátással segíteni nem tudunk. Az immár tagadhatlan huszári teljes felforgatta a falu életrendjét, ne csodálkozzunk, hogy elmarad a városok élelmezéséből, vagy legalább is megcsökken a tojás és a baromfi, mert ez most ott fogy el, ahol megtermett, azelőtt pedig jött a városba és érette ment vissza a pénz: a parasztasszony ősi keresete, amiből besze-

rezte a húst és a ruházódását, még sokszor a ládafiába is tett belőle.

Akik alaposan ismerik a mostani termelési viszonyokat, nyugodt lelkiismerettel állapítják meg, hogy adott ennek az országnak a Gondviselés ebben az esztendőben mégis mindenből annyit, hogy a fogyasztás némileg mérsékelt igénytel fulságos áremelkedések nélkül ki volna elégíthető. — Ha a termelő közvetlen érintkezhetné a fogyasztóval és volna éber, erős, gazdasági és szociális érzékkel megáldott közigazgatás, amely a mesterségesen ápolott, gyarapított közlelmezési zavaroknak végét tudná vetni és a háboruban egészen természetes, megalkuvást nem tűrő hatalmi szóval, erélyes, kiméletet nem ismerő végrehajtással. Aminek annál inkább helye volna, mert mindenki jól tudja és bele is nyugszik, hogy a háboru idejében le kell szállni a paragrafusok magas paripájáról.

A mesterségesen fokozott zavarok a közlelmezésben főleg abból származnak, hogy a termelők és a fogyasztók sem a békés időben, sem a háboru korszakában soha közvetlenül nem érintkezhetnek egymással. Ezt követelték immár évtizedek óta a termelők és a fogyasztók. De ennek a két legnagyobb nemzeti tagozatnak, amely tulajdonképpen magában foglalja az egész nem-

zetet, mert ebben még a kereskedők is benne vannak, sem kérése, sem követelése meg nem hallgattatott. Alhúmánizmusból, ferdén magyarázott szociális teoriákból mindig hatalmasabb, többet nyomó volt a közvetítők érdeke, ami igenis figyelembe veendő, mindaddig, míg ez a közvetítés nem felesleges és nem mutatkozik törvénytelen adózásnak, amit a termelő az árának a megcsökkentéséből, a fogyasztó pedig az áraknak uzsoraszerű felhajtásával fizet meg. A közigazgatás pedig öbbe tett kézzel nézi az anyagi erőkné ezt a morzsolását, gondolkodván akképen, hogy mindegy akárki fizeti az adót, csak fizesse és elfelejti, hogy ez a fölösleges közvetítés legelőször az adózás alól búvik ki. Minden ilyen mezőgazdasági szervezkedés kezdettől fogva el volt átkozva és olyan színben volt feltüntetve, mintha a gazda mások megélhetésére törne, mihelyt a termelő és a fogyasztó egymást kereste a piacon s nem kívánta harmadik kellemetlennek a felesleges közvetítőt.

Ezeket a bajokat a háboru által teremtett viszonyok mutatták meg a maguk irtózatosságot meztelenségükben. Orvosság most sincs. Amikor a falusi asszony és a serdülő leány beleáll a legnehezebb mezei munkába, a városi asszony pedig nyakába akasztja

Harcéri levél.

Írta: Koritsánszky Ottó.

Ejszak-Keleti harctér.

Milyen más is erre minden, mint az armádia által „Hinterland“-nak nevezett területen!

Ha elgondolom, hogy a cenzúrának nyomai: az újságokban fehéren hagyott helyekkel kapcsolatban mennyi indokolatlan izgalom, balsejtés, aggdóság fogja el otthon a közönséget és hogy milyen óriási kedélyhullámszt szül, ha a tegnapi ötezer orosz után ma csak 500-nak elfogásáról adnak hírt a lapok, — nem tudom: mosolyogjak-e, avagy elszomorkodjam a közönségnek ezen a naivsággal megalapozott elítélendő kicsinyhitűségén. Ide kellene ezeket küldeni! Ide: hadd lássák, hogy micsoda óriási arányokban mozog ez a világesemény. S hogy meggyőződhesse nek róla, hogy a háboruban egyik fő kellék a saját erőben, jeles képességben, előrelátó, mindenre kiterjedő éles megfigyelésben, teljes felkészültségben való megdönthetetlen bizakodás. Kicsinyhitűség, ingadozás — bűn és nem csak hiba. Mert ezen mulhatik egy-egy mozdulat dugába dülte s vele — tudod, hogy mi az, ha egy pontosan működő apró részekből álló masina egyik részecskéjét kiemeled, elrontod? — no hát ez: az egész masina-szerkezet felmondja a szolgálatot.

Óriási támasz itt az a tudat, hogy otthon megbiznak az itt harcolókban — munkálkodókban

otthon! Mennyire feledve minden fáradság, mily ruganyossá lesz minden, tuifeszítésben szinte belezsibbadt izom a gondolatra, hogy „otthon“. Hisz az „otthon“-ért, ennek békében maradhatásáért, fejlődéséért, a mi drága hozzánk tartozóiért folyik a küzdelem...

Otthon! Szülő! Testvér! Szülői ház! Kicsi rózsabokros kertecske! Egy gémeskut! Valahol, a messziségből integető torony, amelyek alatt megkeresztelték! Talán egy sirhalom is! Vagy valahol egy salugáteres ablakban — muskáltik között vitéz araja hazajöttét leső-váró kis leány! Egy csatákra vonult fiaiért Istenhez könyörgő édes anya! Az öreg apa, ki — odaadta fiait — és maga viseli az otthon nehéz munkájának terhet helyettük!... Ez, ez hevit. Ez tölti el az embereket hihetetlen képességgel, fáradságbirással, az esetleges nélkülözések könnyű elviselésére és a háboru borzalmainak játszi legyűrésére. Ez és a szebb jövő reménye, amelyért itt a véres munka folyik és amelyért ti — otthonlévők — ne szűnjétek meg imádkozni. De bizzatok is benne! Bizzatok, mert a ti bizalmatok, a ti — a győzelembe vetett — reményetek a mi legfőbb erőforrásunk, támaszunk, fenntartónk és a pokol nehézségein is átsegítőnk...

... Egy feledhetetlenül kedves, békés helyen időztes után tehát utra kerekedtünk. Lótás-futás, hogy minden rendben legyen. Téll, meg könnyebb ruha, vízáthatlan csizma a lovagláshoz és a sárbamáskáláshoz, egy kis hazai tészta, amiben majd odakünni nem lesz részünk. Aztán tea, bor és

pálinka — ami ugyancsak barátjává lesz annak is, aki soha sem élt vele. Egy-két fénykép, egy imádságos könyv (akad-e idő majd a benne lapozáshoz?). Aztán virágnak tömkelege — mind kedves kísérő társ. És sipol a masina; lassan, megmondottan megindul. A sziv egy percre hangosabban feldobban; a lélek kicsit elszorul. És kiröppennek a zsebkendők s bucsuintésük egyben elhessegeti az árnygondolatokat is. Aztán keményszivű katonává izmosulunk s ilyenek maradunk végig. Csak egy-egy percre lágyulunk el, amikor este a ragyogó csillagokkal kiverett mennyboltozat alatt pihenőre térve, ágyubömbölés mellett szép csöndesen megszólal a Mihály szolgám, hűséges kísérőm: — Hej, hadnagy ur, mit is csinálnak most arra felé, amerre a göncöl szekér rudja hajol: odahaza!

Öt napig tartott az út. Az ország szívében fekvő nagy városig az első részlet. Aztán innét a második, az érdekesebb. A rónaság, meg a rakoncátlan magyar folyó elmaradt. — Hej! délibábos büszke magyar táj, mikor kerülsz megint a szemünk elé!

És mily különös teremtmény is az ember! Máskor a gyorsvonat is lassu járasu. Csak hamar, csak gyorsan — vágassunk! Most talán a tulrakott tehervonatnál is, csigalassúsággal mászva is — szinte tulgyors volt a menésünk. Ahogy elénk kékllett az utolsó hegygerinc, ahogy elhagytuk az utolsó magyar bakterházaat (rajta a felifat arasznyi betűkkel: Éljen a haza!) azért csak mintha otthon

a villamos kalauz táskáját, akkor bizony nem lehet arról szó, hogy szabadalmazott stallumok türessenek meg a mindenkitől beszedett kényszerű adózásból, amely nem közcélt szolgál.

A vidéken mutatkoznak is jelek, amelyek arra vallanak, hogy az egymástól mestersegesen elszorított termelő és fogyasztó mégis egymásra találjanak.

Pozsonyban immár kitérték a lobogót, amely alatt sikeres védelemre készülnek a termelők és a fogyasztók. Ez a szövetség lobogója, amelynek az itthoni védelmi harcban már számos diadala van. Esztergom követte a példát, ott már fogyasztási szövetkezetben szervezkedett a lakosság, hogy megvívja az anyagi existenciáját biztosító harcot a felesleges közvetítés ellen, amely támad és úgy gruppirozza a dolgokat, mintha ő volna a szegény, ártatlan üldözött. Előbb is meg lehetett volna ez a szervezkedés, de úgy látszik, mint sok másban, itt is meg kellett várni a háboru tanítását.

HIVATALOS RÉSZ.

Esperesi kinevezés. A szentgróti kerület helyettes esperesévé és tanfelügyelőjévé *Schneller* Jenő, zalászentgróti plébános nevezetett ki.

Pályázat. Somlószőlős (Veszprém.) anyaközségben a róm. kath. kántortanítói állásra aug. 17-én délelőtt 10 órára pályázat hirdették. Javaldalmazása: 2 szoba, konyha, éléskamra, mellék-helyiségekkel és kerttel. Kézpénz: tandíjpótló 74 K, munkaváltás 124 K, ismétlők után a politikai községtől 18 K, párpénz 14 K 30 fill., stolailetek circa 30 K, párber 13 mm. rozs, 16 kbm. tűzifa házhoz hordva, 10 kat. hold 234 □-ös szántóföld, temetői kaszálási jog. Alapfizetés kiegészítésre államsegély. Kötelessége: I—VI. vegyes osztályakat, ismétlősöket tanítani, a mindennapiakat naponta templomba vezetni, az összes kántori teendőket végezni, a „Gondviselés” nyugdíjintézetbe lépni. Egenértéken kívül minden adót a kántortanító fizeti. A választásra személyes megjelenés szükséges; utazási költség nem térítetik meg. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Okmányokkal csatolt kérvények a róm. kath. plébánia-hivatalhoz Somlószőlőse (posta helyben) küldendők.

A táborigőpap látogatása.

— A táborból. —

Hétfő este volt. A táborban is ráérünk a napokat figyelemmel kísérni, bár a tűzvonalban akárhányszor észre sem vesszük, hogy — vasárnap volt. Kint állunk egy plébánia épülete előtt, mikor egy telefonista a tisztelendő urat kereste, kezében egy papírral. Én ritkán kapok távirati értesítést, — tehát nagy érdeklődéssel olvastam, hogy másnap reggel 7 óra 45 p.-kor a tábor főpapunk X faluba érkezik, jelenjen meg fogadására.

Másnap reggel lóra ültem és egy jelentő lovas kíséretében utnak indultam. Kanyargós, hegyes-völgyes uton, nagy kavicsokon és hegyi patakon keresztül haladva, volt időm gondolataimat rendezni és a látogatásra készülni, hiszen a hivatalos látogatás mindig bizonyos izgalommal jár. Akármilyen rendben van is a dolgom, akármilyen pontosan iparkodtam is minden írásba foglalt és írásba nem foglalható kötelességemet teljesíteni, *papok és katonák* vagyunk itt a harctéren, rendkívüli eljárásokat kívánunk, vajjon helyesen jártam-e el mindenben? Sajátos helyzetben van a tábori lelkész, ha soha tényleges katona nem volt, mint ahogy legtöbben nem is voltunk. *Pap* és mint ilyen különleges állapotban él, a rendes és mindennapi életfolyástól sokban eltér életmódja. De *egyuttal katona*, azok között él, közöttük és értük dolgozik, életvezetékbe bele kell állítania saját életirányát, a harci élet sok viszontagságai közé bele kell helyezkednie, együtt kell átszenvedni mindent, mindenütt megállni a helyét. Nem szabad katonai dolgokban hibáznia, nehogy neveléses legyen, — neki erre is vigyázni kell. Komoly szerénységével, céltudatos eljárásával a rendkívüli és minden testi és lelki izomerőt megkívánó helyzetben imponálnia kell!

Ilyen és hasonló gondolatok rohantak meg az uton, bevallom, soha olyan öntudatosan nem gondolkodtam a tábori lelkész hivatása fölött, mint az első beszámoló előtt.

Utközben gondolataimból nem zavart az utat javító munkásosztag, — ezek civil munkások, mind magyarok. Egyik fején katonasapka, másinak lábán nyugalomba került bakancs (a jobb fajtából). A

trénzsekerek, sebesültvívő országos járművek (közönséges parasztszekerek katonai elnevezése) dőcögve haladnak, köztük egy-egy kórházi ápolásra megérett ágyu is.

A többi kolléga már várt, mikor megérkeztem. Ritkábban találkozunk, tehát annál szívélyesebb a beszélgetés. Ki-ki hamar beszámoló élményeiről, elmondja tapasztalatait. — Egyszer csak szembejön velünk egy magas, igen imponáló megjelenésű szürke köpönyeges tábori pap — a mi főpapunk.

Elébe sietünk és katonásan tisztelegve, bemutatkozunk. Szívélyesen üdvözlő bennünket és bemegyünk egy iskolahelyiségbe, mely most a hadosztály vezérkarának ebédlője. Most ők is — nagy urak, mert szalon ebédlőjük volt, de étkeztem tábornok urral olyan fedezékben is, melybe négykézláb kellett beszélni és melyen ajtja magas hórétog volt. Előkerültek a hivatalos dolgok, sorra jött minden. Az anyakönyvek, az igazolványok, a misézés, husvéti gyóntatás, beteg- és sebesült-ellátás, a szentbeszéd, imakönyvek, kápolnák, a napi teendők, a ruházat stb. stb. Lekötelezően szives volt a főpapunk, nagy késett le szívükről, — hiszen mindenben elég helyesen jártunk el. Nagyon pontosnak és lelkiismeretesnek gondosnak kell lennünk az anyakönyvek körül, óriási nagy ügy van a kezünkbe letéve. Pedig ha tudnák, milyen nehéz sokszor egy-egy igazolvány beszerzése! *Mi lesz azokkal, akik a két front között maradtak?* A háboru esélyei nagyok és változók! A tábori lelkész nem lehet ott mindenütt, főképp, ha a kárpáti harcokról van szó!

A beszámolás után megeredt a nyelvünk és el-elmondunk szomorú és fölemelő tapasztalatokat a márciusi téli harcokról a kárpáti erdős hegyek között, mikor a nagy tulerőben levő ellenséggel szövetkezett a mostoha időjárás is. Kisérteltünk a szomszédos dombra és átnéztük és elmondtuk az állást, az ütegek állását, utakat és a községet. A főpapunk térképpel kezében figyelte, nagy érdeklődéssel hallgatta az elmondott dolgokat. Közben megérkezett a hadosztályhoz tartozó református és zsidó pap is, akikkel együtt még egyideig el-beszélgettünk.

Örömmel fogadtuk és nagy megnyugvással hallottuk, hogy hadosztályparancsnok urunk elismeréssel szót rólunk, amit főpapunk ügyes, buz-

lettünk volna: mindenféle magyar szó, magyar beszéd, magyar nóta, amivel a büszkeség és keserűség szakadt fel öreg, derék, deres bajszu magyar népfőlkélok szívéből.

Aztán vidéken át, amit az otromba orosz tulerő előzönlött, ott a nyomuk: egy-egy fejpörkölt ház, kidült oszlop, szétszórt butorok törmeléke. Egy gránát-gödör, ágyu-üteg állás, meg sok egyéb. De a magyar vitézek dicső harcteremtése adott „ne mulass”-t a muszáknak. Nem meglegyen oly könnyen, mint ahogy egy kellemetlen legyet el-fricskáz az ember az orra hegyéről, de sikerült. És ma, amerre a vonat csak elhalad — sok-sok gyerek kendőt lobogtatva, torkaszakadtából ordítja, hogy: „éljen a haza!” „Isten áldd meg a magyart!”

És az ötödik napon reggel, kora-kora hajnali órákban megérkezünk rendeltetési helyünkre. Az éj leple borult még a tájra, de a hajnali szürkület birokra kelet vele. És az utóbbi győzött; talán nemcsak, mert így van ez a természetörvények rendelkezése szerint, hanem mert a világosság, a derű, a fény, a dicsőség az első s csak időnkénti megszakítója ennek az árnyék, a homály, a szomorúság. Gyertünk a városba. Örösgelaváltás volt:

— Vigyázz! Jobbra nézz! — hangzott a magyar komandó.

Az után német-magyar és lengyel feliratok. Sok katona minden rendű és rangu. Aztán hogy nappal lett és az élet látketni kezdett, megindult

a háborus forgalom, amiről a legélénkebb fantázia sem alkothat fogalmat magának. De ennek közlésére majd találkozásunkkor lesz mód.

Öreg, meggörnyedt hátú alázatos zsidók, hosszú szemöldökük alul félve pillantanak fel, ahogy inkább lopva huzódnak végig az ereszek alatt s földig hajolva mély tisztelettel rebegik el reggeli köszönsüket. Szegények! Mit szenvedhettek ezek az orosz uralom alatt.

Arrébb egy tiszta ház, tükörűveg ablakain át jámbor tehenek kandikálnak ki. Orosz ide plántálás s a háboru moráljának egyik megnyilatkozása. Nem vihette már el a muszka, oly gyors volt a mi előnyomulásunk.

Az ember agyában nem marad egy sejtecske sem télenül: mindegyik működésbe helyeződik. Ez a sok minden látottat fogja fel, emez analízálja, az megrögzíti, amaz kritizálja. Hiába no, alighanem háboruban találták ki azt a bizonyos közmondást, hogy nem káptalan az ember feje, hogy minden tudjon. Pedig beh érdekes itt mindent tudni, vagy legalább is mindenhez tudni.

Felrobbant híd, újra építve. Lepörkölt ház romhalmaza, aztán lárma: kocsik zaja, patkócsatogás — ah, vörös ördögök vágatnak! Vörös ördögök!

A prémes, lathyakos buta huzul népség is, a kaftános s szegényes cókókját girhes lovával vontató zsidó is, meg mindenki — a világ minden népe szinte átszellemült tisztelettel néz feléjük.

Aztán egy ép ház. Valami „Hecsele Grünzweig” cégtábla rajta. Nyilván izraelita atyámfia. De háza ép, sértetlen. Mi az, a kozák népség nem dulta fel? Nem. De a ház erseze alatt X. Pius képe és néhány szentkép. Talán ódonóság üzletéből vette elő a kozák-inváziókor s gondolta: ez megvédi házát. Mert igaz is — itt tapasztalható legjobban — ha az ember saját erejében ingadozik, ha az ellen emberséges érzése nem számíthat, ha már-már a kétségbeesés örvénye csap össze feje felet, akkor eszébe jut az Ég s akkor a láthatatlan, a nagy, a hatalmas, a felettünk álló Erőhöz, Szerethez, Segítséghez fordul.

Bum-bum! halljuk a bömbölést. Aztán az elhuzott megnyújtott bőgését a nehéz s öreg ágyuknak. S visszhang, felelet nincs, legalább nem halljuk. De amint lassan ügetünk előre és meg-megújul a pufogás és bőgés, a lelkünkben változik ki a visszhang. Egy érzés, amit leírni nem lehet. Egy érzés, amely lázba hoz s kigyújtja az orcát. Egy érzés, ami ragyogóvá teszi a szemet. Egy érzés, ami végtelen boldogságot ébresztő öntudattal tölt el. A mi fiaink, a mi testvéreink győzelmének hírnökei e bömbölések és öreg ágyu bőgések. A mi, a magyar dicsőséget, a mi armádiánk fényét, ragyogását hirdeti, amit — várjatok csak — bámulva fogtok csodálni mindnyájan, csak meg ne rendüljétek, csak kishitűek ne legyetek és ne szünjétek meg bizni, meg remélni!

ditó és lelkiismeretes kötelességteljesítésre intő szavak kíséretében közölt velünk. Ismerjük főpapunkat, szigorú, katonás és rendkívül pontos ember, mindennek maga néz utána, éjjeleken át is dolgozik, — megértjük mit jelent az ő szava.

De sokáig nem maradhat köztünk, folytatja látogatását más fronton, mert mindenről maga akar meggyőződni, papjainak viszonyait, helyzetét maga akarja látni és hallani, működésükről maga akar meggyőződni és ugy beszámolni illetékes feisebb helyen.

Elkísértük főpapunkat az utszélien álló autójáig, sietnie kell, minden marasztaló kérés tisztelettel, de határozottan visszautasított — nemie kell. Hosszu a front, az utak rosszak és százötven pap látogatása nem kis feladat. Felült az autóra, még egyszer szalutáltunk és elrobogott, amennyire a köves uton és a sok szekér között robogni lehet.

Megnyugodva és boldogan térünk vissza ezredünkhöz, hogy beszámoljunk *Várady Géza* prelátus, tábori főpapunk látogatásáról.

Harcér, május hó.

Dr. Pallmann Péter,
a 31. honv. gy. e. tábori lelkésze.

Vadon élő főzeléknövények.

Mióta a világháború a termelők és fogyasztók számbeli egyensúlyát megzavarta, azóta a szerényebb igényű nyugati gyomrokat rendszerint le-sajnáló „magyar gyomor” kezd megjuhászodni és barátságosabban pillantgat már oly ételneműek felé is, amelyekről ezelőtt alig egy esztendővel is nem a legbizalmas nyilatkozott.

Ma már ott vagyunk, hogy boldog és vágyó mosolyra nyílik az ajkunk egy karaj tiszta, kívánatos rozsenyér láttára és kezdjük dicsegetni a kukorica-tésztaételeket, sőt felségesnek mondjuk a vadászlében fürdő bürgeszéleket. Vitatkozásba elegyedünk az eddig le-sajnáló purutka, spenót, sárgarépa és egyéb főzeléklék tápláló értéke felett — és elégedetten dörszólgetjük a kezünket, ha egy-pár egészséges salátafej, szépen gömbölyödő új krumpli vagy lila kalarabé kandikal ki a piacról hazakerült szatyorból.

Micsoda változás!

És ki mondhatná meg valjon, hogy a világokat dúló háború szinterén hányan lesznek, akik a kertből vagy a gyepszelekről hazakerült füves zsákból botanikus pedantériával válogatják majd ki azokat az eddig gaznak titulált dudvákat azért, hogy a nagy, de szerencsére megalkuvásra is kész uraságot: a gyomrot úgy-ahogy kibékítsék? Ne adja Isten, hogy ez nálunk szép Magyarországon, a Föld e megénekelt bokréta kertjében bárkire is bekövetkezzen, de beszélni ugy-e mindenről lehet, sőt tanácsos is, mert minél többet tudunk, annál könnyebben élünk.

Mostanában olvashattuk a jó és előretökintő német szövevényes egyik, a természettudományok népszerűsítésével foglalkozó folyóiratában (*Kosmos*, Handweiser für Naturfreunde. Stuttgart, Frank'sche Verlagshandlung. 1915. 6 fr.), hogy a berlini botanikus kertben egy különleges osztályt rendeztek be, amely napjaink eseményeihez való vonatkozásában nagy jelentőséggel bír, amennyiben olyan mezei növények természetével és ismertetésével foglalkozik, amelyek főzeléknek való alkalmas voltuknál fogva szintén harcba szállni hivatnak a barbár angol gőg szülte kiéheztető hadviselésével szemben.

Mi magyarok, ha hazánkat még oly dusan termő rónák és halmok fedik is, tekintettel arra, hogy termékeinkben osztozkodnunk kell a velünk váltva küzdő szövevényesekkel, — kell, hogy érdeklődéssel forduljunk az élelmezés minden, még oly jelentéktelennek látszó kérdése felé; kell, hogy a ránk sulyosodó idők megértésével, s a megértés és átérés nyomán fakadó tanulni akarással egyrészt, lemondani tudással másrészt, szintén megtegyünk mindent, ami e küzdelmes idők sulyán enyhíthet és közelebb visz a végleges győzelemhez. Ezeknek átmondolása tegye indokoltá az alábbi ismertetés leközlését is.

A fentidezett folyóiratban P. Nemitz „Die Notgemüse-Anlage im botanischen Garten zu Berlin-Dahlem” címen ismereti az említett új növénytani osztályt, amely a Not- oder Kriegsgemüse der hemicchen Wildflora” cím alatt bemutatja a csak szórványosan természetű, vagy egészen vadon élő

és táplálékul használható növényeket az alább következő csoportosításban. Könnyebb tájékozódás végett az egyes növényfajok tudományos elnevezése mellett leközöltük egyrészt dr. Pillitz Benő, Veszprém vármegye növényzeti című és múzeumi kiadványként megjelent munkájában, másrészt *Wagner-Dietz* Magyarország virágos növényei című műben feltárlható magyar népies elnevezéseket is, hozzájárult itt-ott egyes fajok tartózkodási helyére és elterjedésére vonatkozó adatokat.

1. **Levélfőzelékek.** (Spenótnövények.) Az itt felsorolt növényfajok fiatal levelei a közönséges vagy kerti spenót, vagy paréj leveleihez hasonló, izletesen elkészíthető és tápláló főzeléket szolgáltatnak. Ilyenek:

1. **Komló.** (*Humulus lupulus.*) Fialat rügyei spenót és spárga gyanánt is használhatók. Erdő széleken, csalisokban, mezőszéli kerítések körül megeszerte előfordul.

2. **Fekete nadálytő.** (Orvosi nadálytő, forrasztófü, madár- vagy nadálygyökér, sarkosfü.) — *Symphytum officinale.* — Allo- és folyóvizet mellett, vizenyős rétegeken, nyirkos erdőkben megeszerte.

3. **Közönséges cicfark.** (Cicfarkkoró, egerfarkkoró, cikkoró, ezerlevelű vagy ezersallangu fü; pézsmató, pulykafü.) — *Achillea millefolium.* — Utszeleken, gyepregeken mindenfelé.

4. **Orvosi vérfü.** (Csaba ire, csabafü, csabafüröm, Isten szakállja, vérszopóka.) — *Sanguisorba officinalis.* — A Bakony vizezebb rétségein.

5. **Liba pimpó.** (Fehérhátú fü, Isten abroszkája, ludpázsit, pimponya, pipifü, vad varádics.) — *Potentilla anserina.* — Legelőkon, utak, pocsolják és árkok mentén, rétségeken megeszerte.

6. **Kötörő pimpinella.** (Rákfark, bábafü, érfü, földi tömjén, kötörő ávizs.) — *Pimpinella saxifraga.* — Veszprém környéki s más megyei kopárságokon.

7. **Nagy csalán.** — *Urtica dioica.* — Utak mentén, erdőszeleken, parlagokon megeszerte.

8. **Apró csalán.** (Árva csalán.) — *Urtica urens.* — Megmunkált talajon mindenfelé.

9. **Sósálalom.** — *Rumex acetosa.* — Veszprém körüli rétségeken, bakonyi szálakon.

10. **Kenőfü.** (Ludlábü, vad spenót, szőlőfü-paréj, libatop.) — *Chenopodium Bonus Heuricus* és *Ch. foliosum.* — Emberlaktá környezeten közönséges. Helyenkint természetű is.

11. **Kerti paréj.** (Kerti laboda, német paréj.) — *Atriplex hortensis.* — Ugarokon, utak mentén. Helyenkint természetű.

12. **Közönséges csillaghur.** (Csibehur, egerfü, madárhur, pipehur, tyukhur, tyukbegy.) — *Stellaria media.* — Közismert madáreledelel. Mivelt talajon megeszerte.

13. **Csőves podagrafü.** (Kecskefü, köszvénygyógyítófü, ligeti (bigacsi) ludlábü.) — *Aegopodium podagraria.* — Gyümölcsösökben, erdőszeleken mindenfelé.

14. **Kerékrépa.** — *Brassica campestris.* — Vadon a vetésekben megeszerte.

Különösen salátának valók:

15. **Bőjti kakukortorma.** (Rézsuka tormafü.) — *Cardamine Nasturtium, N. officinale.* — Dunántul vizenyős helyein. Itt-ott természetű is.

16. **Keserü kakukortorma.** (Forrási tormafü.) — *Cardamine amara.* — A bakonyi vizek mentén.

17. **Közönséges borbálafü.** (Közönséges tormáncs, téli tormáncs, tormáncszegecs.) — *Barbarea vulgaris.* — Vizes árkok mentén, nedves rétségeken, szórványosan.

18. **Saláta galambegy.** (Apró-, bányanyelvü-, kikeleti-, mezei saláta, téli cikóra, gyökönkéske.) — *Valerianella olitoria.* Mivelt talajokon, megeszerte.

19. **Pongyola pitypang.** (Barátfej, barátfü, békavirág, gyermekláncfü, kákics, oroszánfog, tejesfüvirág.) — *Taraxacum officinale.* — Mezőkön, legelőkon megeszerte.

20. **Közönséges ligetszépe.** (Csészékürt, idegen sárga viola, ligetike, kétészándós borygyökér, raponika-gyökér.) — *Oenothera biennis.* — Kivált az északi Bakonyban. Belső, fiatal tőlevelei izes salátát adnak. Kerti virágnak is ültetik.

II. **Gyökérfőzelékek.** Jó és tápláló étkek készíthetők az alább felsorolt növények gyökereiből is. Ezek közt különösen figyelemreméltó az előző csoportban legutoljára említett

Közönséges ligetszépe, melynek azonban csak a még tökélet nem hajtott egy éves gyökere használható. Azután a

21. **Gumós lednek.** (Földi mogyoró, csucsorru búkköny, magyaros búkköny, baraboly.) — *Lathyrus tuberous.* — Cserjésekben és vetések

közt is gyakori. Mélyen fekvő gyökerei hosszabb főzést igényelnek.

22. **Kerti paszternák.** (Pasztinák, mohalasz répa.) — *Pastinaca sativa.* — Réteken, kaszálókon, erdőirtásokban nő. Helyenkint mint természetű növény ismeretes.

23. **Csemege vagy magyaros baraboly.** (Bóbiska, bubolyicska, csemegebürok, mogyoró saláta, vad turbolya.) — *Chaerophyllum sativum* és *Ch. bulbosum.* — Köves árkok mentén, szőlők körül terem. Pillitz szerint egy éves, gumósan dagadt tövét *mihóka* néven ismerik és eszik.

Ezek lennének a Kosmosban felsorolt és a berlini botanikus kertben ismertetés céljából tenyészített és nálunk is termő ehető vad növények.

Szolgaljon e névsor némi utmutatásul a nehéz megélhetéssel küzdő embereknek, akiknek manapság a piaci zöldség pénzen való vásárlását szinte lehetetlenné teszi a termelők nagy részének kielégíthetetlen kapzsisa.

Gabonavételek a határárszabáson alól.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület báró *Harkányi* János kereskedelemügyi miniszterhez intézett felterjesztése megállapítja, hogy a most érvényben lévő rendelkezések keretében lehető és gyakorolható gabonaeladásoknak a legmagasabb határarákon alól csak akkor van gyakorlati haszna ha abban a fogyasztás részesül, azaz, ha a maximális ár és a tényleges eladási ár közötti különbözet nem a bizományos, illetve a közvetítő kereskedő hasznát képezi, hanem az a fogyasztás olcsóbbodását idézi elő.

A jelenlegi rendszer mellett ez azonban teljesen ki van zárva. A Haditermény részvénytársaság, vagy az egyes törvényhatóságok, vagy a vállalatok által megbízott kereskedők vásárlását nem őrzi ellen senki s így ha ezekben sikerül is a maximális árakon alól vásárolni gabonát, akkor nemcsak a Haditermény r. t. által a kormány hozzájárulásával megállapított 1 kor. jutalékot élvezik, de ezenfelül még a maximális ár és a tényleges vételár közötti különbség is az ő illetékletlen nyereségüket képezi. Ilyen vételek pedig tömegesen fognak majd előfordulni, mert meg van kötve az értékesítés és hiányosak az intézkedések a előlegekre nézve és így igen sok a megszorult gazda, aki kénytelen a határárszabáson alól eladni.

Miután a kormányzatnak nem lehetett az a szándéka, hogy a termelő vagy fogyasztó rovására a közvetítő kereskedelmet gazdagítsa és illeték-telen haszonhoz juttassa, kéri az OMGE a kereskedelemügyi minisztertől olyan pótrendelet kiadásának a kezdeményezését, mely a legteljesebb ellenőrzést biztosítja abban a tekintetben, hogy ha a közvetítő kereskedelem a tényleges maximális árakon alól vásárolna gabonát, ugy ez ügyletből származó különbözet, a köznek hasznára válnék. Ez pedig biztosítható volna olyképen, hogy az összes vásárlásra jogosított bizományos juttakönyvet köteleztetnének vezetni, melyben minden vásárolt tétel bejegyzendő volna aként, hogy annak egyik másolatát az eladó kapja kézhez s panasz esetén a másolat a juttakönyvben benmaradt eredetivel mindenkor összehasonlítható legyen. A közvetítő bizományos a Haditermény Részvénytársaságtól, vagy pedig más megbízójától csak azt az árat követelheti, melyet ő igazoltan a termelőnek megfizetett. Maga a Haditermény r. t. az így olcsóbban vásárolt gabonát a belfogyasztásra azon az áron adná tovább, melyet a bizományosnak megfizetett, ugy azonban, hogy egytuttal biztosítaná azt, hogy az ilyen olcsóbban megfizetett gabonából előállított liszthez a fogyasztókönzönség az árcsökkenésnek megfelelőleg olcsóbban juthasson. Feltétlenül szükséges, hogy mindezen rendelkezések szigorú megtartása megfelelő büntető szankcióval biztosítható. Ezt a felterjesztést az Országos Magyar Gazdasági Egyesület pártolási végett megküldötte a miniszterelnöknek és a földmivélségi miniszternek.

H I R E K.

— **Uj címzetes püspök.** A hivatalos lap szombati száma közölte, hogy Bibornok Megyéspüspök Ur *Ó Eminenciájának* felterjesztésére a király Őfelsége dr. Rédey Gyulát, a veszprémi székeskáptalan nagyprépostját *olchini* címzetes püspökké kinevezte. Ez a kinevezés öröme a káptalannak, dicsősége az egyházmegyének. Honorálása azoknak az érdemeknek, melyeket dr. Rédey Gyula mint aulista, később éveken át e város plébánosa, jelenleg pedig mint Őeminenciája helynöke szerzett. Elismerése azoknak az egyéni tulajdonoknak, melyek személye iránt tisztelő szeretetet parancsolnak mindazok részéről, akik vele érintkeznek. A központi papság, a város polgársága s az ismerősei siettek is, hogy új méltóságában szívesen üdvözölhessék.

— **Aranymisék.** A veszprémi egyházmegyében jelenleg négy aranymiséje papja van, köztük három még a lekipásztorkodás terén működik, és pedig: *Bauer* József városi, *Fazekas* János bakonygyőri, *Pados* János kádarkuti esperesplébánosok. Egy, *dóti Páky* László volt buzáki plébános nyugalomban van. Bibornok püspök Ur Ő Eminenciája érdemes papjait igen meleg hangú leiratban üdvözölte jubileumuk alkalmából. Nevezettek aranymiséje aug. 2-án lesz. Az egyházmegye egész papsága tisztelettel tekint hosszú munkásságú oltártestvéreire.

— **A veszprémi egyházmegye védőszentjének,** szent Annának ünnepén, hétfőn, július 26-án a székesegyházban az ünnepélyes szent misét dr. Rédey Gyula nagyprépost ur Őméltósága tartotta a tradicionális szép szokás szerint, a központi papság segédletével.

— **A veszprémi Oltáregylet** vasárnap, aug. 1-én tartja havi szentoráját. Mivel a tagok kedvelik az ájtatosságot, a vezetőség reméli, hogy a nyári hónapokban is a szokott látogatottság nem fog elmaradni.

— **Katonai kinevezések és kitüntetések.** Örömteljes hírt közölhetünk olvasóinkkal a mi háziereinkről. A király Ő Felsége megyesi *Schwartz* Jenőt a 7. h. tüzérezredbeli őrnagyot, az ezred parancsnokát *alezredessé* nevezte ki; *Komornik* Lóránd a 31. honvédegyalgezer főhadnagyá pedig századosá lett. A kitüntetettek között a következő veszprémiekkel találkozunk: *Gyurkovits* Antal vadász zászlós vitézségi nagy ezüst- és aranyéremmel lett kitüntetve. *Mezriczky* László tüzéradet ezüst vitézségi érmet kapott, *Mezriczky* Károly huszárszázados, *Rédey* Gyula vadászrezredbeli tart. hadnagyot és *Csete* Antal tart. tüzéradnagyot az ellenséggel szemben tanúsított vitéz maguktartásáért a *signum laudis*szal dekorálták.

A legénység közül *Halada* János tizedes I. oszt. vitézségi ezüst érmet kapott. *Bujdrcsik* Márton, *Soós* Sándor, *Varga* Kálmán, *Kosik* János, *Erl* Adám és *Sárközi* Péter szakaszvezetők; *Kertész* Imre tizedes, címzetes szakaszvezető; továbbá *Németh* Gyula, *Cziráki* János, *Szécsényi* István, *Radowicz* Ferenc és *Rigó* László tizedeseknek, *Vajda* Mihály őrzetető, címzetes tizedesnek, *Kolin* Sándor őrzetetőnek, *Bánszki* Miklós honvédek a hadvezetőség a bronz vitézségi érmet adományozta.

— **Változások a főgimnáziumban.** A magyar kegyes-tanítórend kormánya a rendfőnök és a házfőnök megválasztása után tette meg a rend tanulmányi érdekeiben szükségessé vált személyi változtatásokat. Veszprémet érdeklőleg a tanári karnak három tagja változik, amennyiben a rendi kormány *Farkas* Miklóst Sátorajaihelyre, *Kalcso* Leót Levára, *Perényi* József dr.-t pedig *Kolozsvára* helyezte. A két utóbbiban lapunk érdemes munkatársaitól is búcsuzunk. *Kalcso* Leo történelmi, *Perényi* József dr. pedig irodalmi készletességéből szerzett kellemes perceket olvasóinknak. Ő különben városunk irodalmi és kulturális életében jelentékeny szerepet vitt. Ezenkívül tollal is szolgált ügyünkét. Tőle bírjuk néhai *Kemenes* Ferenc és *János* Agoston nagyprépostok életrajzát és irodalmi munkásságának méltatását. Tudunkkal jelenleg is városunk egyik neves szülőfőnök,

Szigeti Józsefnek élete megírásán dolgozik. Hosszas itartózkodásuk után vigyék magukkal mindnyájunk tiszteletét és becsülését. Veszprémet pedig tartsák meg jó emlékkövekben. — Helyettük a következő új tanárok jönnek: *Russler* Károly Kolozsvárról, *Kontraszty* Dezső és *Szöllösi* Károly Sátorajaihelyről.

— **A veszprémmegyei gazdasági bizottság** legközelebbi ülését augusztus 9-én tartja.

— **A szentferencnd bucsuja.** Augusztus hó 2-án — hétfőn — lesz a szent Ferenc rend évenként szokásos bucsuja, az ugynevezett Porciunkulabucsú. Azok a hívek, akik ezen alkalommal a ferencndiek templomában szent gyónáshoz és áldozáshoz járulnak, teljes bucsuban részesülhetnek. A teljes bucsú a megholt hívekre is alkalmazható. A bucsú vasárnap délután veszi kezdetét. Az istentiszteletek sorrendje a következő: 1-én délután 4 órákor litánia. Az ünnepen, augusztus 2-án reggel 6 órákor csendes mise, 8 órákor nagy mise, utána szentbeszéd. Tartja *Lukács* Imre karkáplán. Fél 11 órákor orgonás kis mise és d. u. 4 órákor litánia.

— **A szeretet áldozata.** A kórházi irgalmas nővéreknek gyásza van. Rendtársuk, *Zechmeister* Teréz, *Redempta* élete virágban, 23 éves korában meghalt. Négy testvérével együtt a szenved emberek szolgálatára szentelték magukat. De mindössze csak néhány évig tudta vinni az áldozat életét. Gyenge szervezete a tüdővész megtámadta. Félévig kímolta, míg végre a sírba döntötte. Szüvedeséi megszűntek s mi úgy hisszük, hogy elhunyt másik testvérével együtt megkapta a kárpótlást Attól, akiért a földön mindenről lemondott. Legyen neki könnyű a föld!

— **Meghaltalmazottak.** A gazdaközönség köréből többfelé panasz hallik, hogy aki gabonáját ki is csépelte, nem értékesítheti, mert a Haditermény Részvénytársaság meg mindig nem veszi át. A szükséges lépések erre névze már megtörténtek, mert a részvénytársaság a veszprémi járásban is megbízottakat küld a gabona vásárlására. Ezek eddig: *Szarvas* Oszkár győri, *Reiff* Ignác, *Grünhut* Ignác veszprémi és *Széphegyi* testvérek devecseri lakosok.

— **Győzünk.** A harctéri hangulának jelzésére irtuk hírlünk elejére ezt a címet. Amit különben közvetlen tapasztalatból így jellemez a helybeli hadikórház volt *gyógyezredese, Koritsánszky* Ottó közvetlen tapasztalatából. Szerkesztőségünknek küldött soraiából közöljük a következőket: Fanatikus rajongó voltam és mindig álmadoztam, hogy győzünk, mert győzünk kell. És ezt suttoztam és ezzel álltam a kicsinyhitűek elé és ezzel erősítettem a bizalmukat elvesztettek. Most nem álmadozó vagyok; mert láttam, látva tudok sok mindent. És most, hogy napokat töltöttem Oroszországban a lövészárokban, hogy ott éltem a fiuk között a fedezékekben, most a magam közvetlen tapasztalataira támaszkodva, kiáltom, ordítom: *torok szakadtából, hogy győzünk, győzünk kell!* Győzünk kell. Nyomja el ez a kiáltás a kicsinyhitűek gyáva suttozását, fogvacogását. Látják azt az elszántságot, nekigyürközést, azt a készséget, amellyel a testek itt összeforznak és inkább szétcapatolják magukat, de az ellent át nem engedik, hogy újból megzavarják a minket hazaváró szereteteink békés nyugalmat.

— **300 orosz.** Ennyi érkezett szerdán városunkba, hogy a városi vízvezeték munkálatain dolgozzanak. Csütörtökön meg is kezdték a munkát, a vízvezetési cső elhelyezésére szükséges ágyrak ásását. A munka gyorsan halad s ha úgy folytatódik, amint megindult, rövid néhány nap múlva a honvédtüzér-barakoktól egészen az új katonai kórházig, a jutasi fenyvesig lerakhatják a csöveket. Ha ezzel elkészültek, a város más dologra alkalmazza az oroszokat. A városbeliek érdeklődéssel szemlelik őket, akárhányan kimennek a jutasi uti munkálatokhoz, hogy közvetlenül lássák a muszkát, vagy a vasuti állomás mellett fekvő étkező helyiségek környékét keresik fel.

— **Jegyzőválasztás.** A megüresedett ősi körjegyzői állásra a képviselőtestület *Fodor* Kálmán ottani segédjegyzőt választotta meg.

— **A hosszú-utcai kövezés.** A város két évvel ezelőtt a Hosszu-utcat 950 méter hosszúságban kiköveztette. A kövezés egész területe 4 ezer négyzetméterre tette ki. A betonlappal ellátott kis kőkockákból készített burkolatért a vármegye alispánja 54,700 koronát állapított meg. Ennek az összegnek nagy részét még az építési folyamán kifizették. Most már mindössze csak 2—3 ezer kor. végső járandóság kiutalásáról van szó.

— **Az almádi-i Vöröskereszt.** Az Almádban jul. 28-ára jelzett vöröskeresztes ünnepély igen szépen sikerült úgy a fellépett szereplők ügyes előadásával, valamint anyagi téken is. A művészest tisztán 551 K 60 f-t jövedelmezett, melynek felerészre az országos központba, fele pedig az egyesület háborus segélyalapja pénztárába beutaltattott. Felülfizettek: *Jákóy Géza* és neje, *Virter* Ferenc, *Nagy Gabriella* és *Venninger Antal* 10—10 K., *gróf Forgách Károly* és neje 8—8 K., *Kurtz Gyula* és neje, *Exner Kornél*, *Dobokay Lajos* és *Keresztes János* 6—6 K., dr. *Vértesy Gyula* és *Csapó Kálmán* 5—5 K., *Bermüller Alajos* 3 K., *Sturm* nővérek, *Duda Ferenc* és *Szalai Ferenc* 2—2 K., *özv. Kukorehly Károlyné* 1 K.-t, amiért is fogadják az egyesület hálás köszönetét.

— **A közlelmelés ügye.** A városi hatóság a hét elején megkapta a miniszteri rendeletet, amely, amint jeleztük a régi keverési arányokat hatályon kívül helyezi. A város most a jövő évi közlelmelésről tárgyal. Erre vonatkozólag egyik budapesti malom is adotti be ajánlatot. De itt Veszprémben is van egy konzorcium alakulóban, amely ezt az ügyet lebonyolítaná.

— **Járási értekezlet.** *Kerényi* Andor főszolgabíró a járási jegyzőket aug. 4-ére Veszprémben értekezletre hívta, amikor a viszonyok megváltozásával járó elmélickekért fizetendő legmagasabb árak megállapításáról tárgyalnak.

— **Hivatása áldozata.** *Kukonya* Józsefnek hívják. Rendőrtizedes. Vajjon van-e valaki, aki e nevet Veszprémben nem ismerné? Kötelességűdőre a rendnek, aki általában a hatósági fertőtlenítést szokta végezni. Itt is kapta betegséget. Miközben az egyik tifuzos betegnél defziniciált, maga is megkapta a bajt, ami agynak döntötte. A rendőrségen sajnálják kötelességűdő emberüket.

— **Tanfelügyelőégi felterjesztés.** A kir. tanfelügyelőség a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez felterjesztést intézett aziránt, hogy olyan községekben, ahol az egyedüli tanító is katoná, vagy pedig egy éves önkéntes, akár a kultuszminiszter, akár a honvédelmi miniszter tárcájának terhére fizesse a helyettes tanítót. Vagy ha ez nem lehetséges, eszközöljék ki a szabadságolást az ilyen egyedüli tanító részére.

— **A vármegyei gyermekmenhelyek.** Az alispáni rendelkezésnek meg lett az eredménye. Veszprémvármegyében tekintélyes számu napközi otthont és gyermekmenhelyet állítottak fel. Amivel jelentékenyen segítették a mezőgazdasági munkát végzőket házigondjaik alól való mentesítésben. Az alábbi kis statisztika világos képet ad az egészről: a veszprémi járásban 10 községben, a papai járás 12, a devecseri járás 21, a zirczi járás 13, az enyingi járás 9 községében állítottak fel a nyár folyamán gyermekmenhelyeket és napközi otthontokat. Ezenkívül működésben vannak mindazok az ovodák, melyeket a katonaság fel nem foglalt.

— **Legkönyebb vagyonszerzés.** Szentgál község a tagosítás alkalmával külön kihalított utat kapott. Ezt azonban időközben a szomszédos földtulajdonosok elfoglalták. A község már régóta kéri, hogy az öt megillető utat adják vissza birtokába. A miniszter erre vonatkozólag elrendelte, hogy előbb állapítsák meg, hogy a kérdéses elfoglalt terület az uthoz tartozik-e vagy sem. Ennek megállapítása végett az államépítészeti hivatal kiküldöttje és a járási főszolgabíró jul. 31-én kiszálltak, hogy a tényállást megvizsgálják.

— **Elgázolt leányka.** *Csizmadia* Józsefnek az almádi-i vasut 1/a őrházánál vasuti őrnök *Karolina* nevű 2 éves kis leányát jul. 29-én d. u. 5 órákor az Almádi felől jövő vonat a pályatestről leütötte. A leányka az ütés következtében kapott agyrázkódtásban meghalt. A rendőrség az orvosi vizsgálatot a helyszínen megejtette. A hialál okának kiderítése miatt a vizsgálat folyamatban van.

— **A teli szén beszerzése.** A teli idényre háztartási célokra szükséges szénet mielőbb, de mindenesetre még a nyár folyamán szerezzék be mindenki. Az őszi nagy vasuti forgalom idejében ugyanis az egész téli szén szükséglet elszállítására, különösen a mostani nehéz viszonyok között, nem biztosítható s ennél fogva mindenki a saját érdekében cselekszik, ha idejében gondoskodik a szükséges háztartási szén beszerzéséről.

— **Az aratás.** Veszprémmegyében az aratási munkálatok az esős idő ellenére is szépen haladnak. Buzában és rozsban a termés nem rosszabb, mint a múlt években. Arpa és zab silányabb; a kapás növények szép fejlődésben vannak.

— **Újra revideálják a katonai felmentéseket.** A m. kir. belügyminiszter rendelkezletet bocsátott ki valamennyi törvényhatóságához, melyben elrendeli, hogy a katonai szolgálat alól felmentett tisztviselők névsorát újból kell felülvizsgálni, hogy a netán nekülözhető katonai szolgálata behívhatók legyenek.

— **Hadiadó.** A huszezer koronánál több jövedelemmel bíró adózó polgárok ügyében összeült adófelszámolási bizottság augusztus elején kezdi meg üléseit a vármegyeház kistermében.

— **Egyenruhás család.** A minap egy zöldség- és gyümölcs-kereskedő fiatalember állított be Szalai Mór mozi-tulajdonoshoz és hangzatos nevek dobálásával 140 koronás kerékpárt csalt el Szalaitól, azzal a megolással, hogy előbb megmutatja szülőinek, mert beleegyezésük nélkül nem akarja a biciklit megvenni. Az állítólagos tisztelgés azonban a mai napig nem jelentkezett sem a pénzzel, sem a kerékpárral. Szalai emiatt család címen feljelentést tett a rendőrségen, mire a rendőrség a nyomozást folyamatba tette. A pécsi rendőrség a nyomozásból kifolyólag értesítette a mi rendőrkapitányi hivatalunkat, hogy ugyanez az egyén ott is hasonló szédülést követett el, ugyancsak katonai formaruhában.

— **Gazdátlan jószágok.** Jul. 13-án a városban gazdátlanul barangolt egy vöröstarka bika és egy fehérszürű tehén, melynek jobb temporán kék színű R betű jelzés van. Mivel a tulajdonos mindezeket nem jelentkezett az állatokért, dr. Török Gyula rendőrkapitány értesítette a szomszédos községek előjáróságát, hogy tegyék közhírré az esetet, azzal a megjegyzéssel, hogy az igényelt tulajdonos a marhalevelekkel együtt legközelebb aug. 31-ig jelentkezzék a rendőrségen. Ellenkező esetben az állatokat elárverezik. A jelenlegi állatárak mellett szinte csodálatos, hogy valaki több mint két hét múlva sem keresi annyit elő jószágait, mint amennyit ma egy tehénért és bikáért fizetnek.

— **Szökött katona.** Lakatos József népfelkelő újonc a helybeli 31. honvédegyezredétől jul. hó 24-én éjjel megszökött. A szököst két kőbor cigányasszony is egy kőbor cigány segítette elő, mert az utóbbiak polgári ruhát szereztek neki. Egyenruhát nem vitt magával. A hatóság megtette elfogatására a szükséges intézkedéseket.

— **Gyanus megbetegedés.** Lapunk múlt számában ezen a címen közöltük, hogy Angermann János temetőhegyi lakos gyanus tünetek között megbetegedett. A hatóság megtette a legszélesebb körű intézkedést addig is, amíg a szakszerű orvosi vélemény megállapította a betegség mineműségét. Hétfőn érkezett meg Budapestről az orvosi döntő szó, mely azt mondta, hogy a betegség nem kolera.

— **A hadiszolgáltatási törvény alapján alkalmazott munkások büntetőjogi kezelése.** A „Külföld-Hadügy” jelenti: Több esetben előfordult, hogy a hadiszolgáltatási törvény értelmében a dolgozó munkásokat — ha beosztási helyüket elhagyták, — mint szökevényeket tekintették és előkerülésüknél indokolatlanul hosszú ideig előzetes letartóztatásban tartották. Természetesen ez helytelen, mert ez csak azokkal a munkásokkal szemben alkalmazható, akik a hadicikkekre a katonai esküt tették, vagy akik valamely hajón vagy a haditengerészethez tartozó más járművön stb. teljesítenek szolgálatot. A többi munkások, ha elhagyják beosztásukat, csak az önkényű eltávozás vétségében büntösök. Ezért a jövőre nézve elrendelték, hogy ezeket a munkásokat kézrekerülésük esetében adják át annak a katonai testnek, ahová be voltak osztva és ezek azonnal vegyék fel velők a tényvizlatot. Ezeket a tényvizlatokat azután az illetékes pöttestek, örkülönimények stb. közvetlenül felküldik a katonai (honvédekerületi) parancsnokok helyettesei ügyészi tisztjéhez, aki az illető ellen a törvényes eljárást megindítja.

— **Lopás.** Csicsics Pál betegsége ellen a kórházban keresett menedéket. Itt azonban úgy látszik nemcsak egészségét iparkodott reparálni, de egy kis aprópénzhez is akart jutni. Beteg társától 40 kor. pénzösszeget és egy zseborát elemelt s a kórházból elült. A rendőrség körözi a megugrott szarkatermesztő beteget.

— **Szerencsétlenség gabonahordás közben.** Csepeli Károly 56 éves szentkirályszabadjai lakos gabonával rakott kocsját jul. hó 21-én feldől s a rakomány ráesett, minek következtében egyik lába eltört s most a helybeli kórházban ápolják.

— **Mérges gomba.** Szukop Sándor és felesége veszprémi lakosok folyó hó 25-én mérges gombát ettek s ettől rosszul lettek. A mentők szállították be a kórházba, honnan orvosi segély után most már felgyógyultan távoztak.

— **Rendőri hírek.** Nikola Tamás bolgár kertészt 40 kor. pénzbírságra, vagy ennek ellenében 2 napi elzárásra ítélte dr. Török Gyula rendőrkapitány, mert az új krumpit a hatósági árnál drágábban adta el.

A múlt heti tárgyalások alkalmával valaki egy egészen jó állapotban levő esernyőjét a rendőrségen hagyta. Jogos tulajdonosa ott átvetheti.

Egy nickel óra, lánc és egy kés van a rendőrség birtokában. Lopás miatt indított bünygyből kifolyólag kerültek ide. A bünygyet letárgyalták. A holmiknak ismeretlen tulajdonosa átvetheti őket a rendőrségen.

— **Vetőmág termelése.** A lóhere és lucernamagtermés biztosítása érdekében Ghillány Imre báró földmívelésügyi miniszter rendelkezletet bocsátott ki, amellyel a kincstári birtokok igazgatóit felszólítja, hogy mindenütt, ahol a magtermés sikeresnek mutatkozik s ahol a takarmányviszonyok megengedik, a lóherét és a lucernát hagyják megmagnak. Mivel a háború kitörése óta az exportáló országoktól egészen el vagyunk zárva, magunknak kell gondoskodnunk a szükséges vetőmág termeléséről. Magánbirtokosok is jól tennék, ha ezt a példát ott, ahol célirányosnak látszik, követnék, mert a lóhere, de különösen a lucernamag a jövő őszere előreláthatóan igen nagy keresletnek fog örvendeni. Ugyanígy tartalmu felszólítást kaptak a gazdasági felügyelőségek is.

— **Szerencsétlenség a cséplésnél.** Bándon jul. hó 24-én Steindl István 13 éves fiú cséplés közben a cséplőgépet akarta olajozni, e közben elcsuszott és a gép egyik lábát eltörte.

— **Olcsóbbodás a petroleumpiacon.** A napilapok értesülése szerint a petroleumpiacon fokozódó olcsóbbodás észlelhető. Az oroszok kiüzése ellenére a nyersolaj ára 12 korona maradt, miután a hozzávalók lassu fejlődésével számolnak. A háború elején a nyersolaj 4-50 koronát jegyzett. Ellenben nagy a hanyatlás a készgyártmányok árában. A petroleum ára jelenleg 63 koronát tesz ki, adózva, hordóval, bécsi paritásra. A benzint 110—120 koronáért adják. Galiciából fűtőolajat és kenőolajat szállítanak nagyobb mennyiségben.

— **Félmillió hadiadót fizet Zalavármegyé.** A hadiadó segélyezés céljaira ideiglenesen életbe léptetett jövedelmi adó kivétési munkálatait a zalaegezségi m. kir. pénzügyigazgatóság befejezte és az adókötelesek kimutatását a pénzügyminiszterhez felterjesztette. E kimutatások csak a miniszteri jóváhagyás után fognak szemléltre kitéteni. Az eddigi javaslatok szerint Zalavármegye területén 257 oly adózó tartja állandó lakhelyét, kiknek összes évi tiszta jövedelme a 20.000 koronát meghaladja. A 257 adózó adóhivatali kerületek szerint a következők oszlik meg: Zalaegezség város 26 adózó, Nagykanizsa város 100 adózó, alsóvendvai adóhivatali kerület 10 adózó, csáktornyai adóhivatali kerület 15 adózó, kesztelyi adóhivatali kerület 12 adózó, letenyei adóhivatali kerület 7 adózó, nagykanizsai adóhivatali kerület 24 adózó, perlaki adóhivatali kerület 4 adózó, stümei adóhivatali kerület 8 adózó, tapolczi adóhivatali kerület 19 adózó, zalaegezségi adóhivatali kerület 32 adózó. Az adókötelesek terhére összesen több mint tíz millió korona tiszta jövedelem után félmilliót meghaladó jövedelemadót preliminar a pénzügyigazgatóság, ide nem számítva számos oly adózót, kiknek Zalavármegye területén van a jövedelem forrásuk, de állandóan nem a megye területén laknak s akiknek a jövedelemadókat az állandó lakóhelyükön illetékes vármegyei adófelszámolási bizottság fogja megállapítani. Néhány adózóra nézve a tárgyalások még folyamatban vannak.

— **Mit csináljunk a nedves gabonával?** Az ideán ismét számíthatunk kell azzal az eshetőséggel, hogy takarodás, és cséplés közben a sok eső miatt sok lesz a kicsírázott, nyirkos gabona. Az ilyen nem szabad a szemházban, magtárban nagyobb garmadába összehalmozni, mert csakhamar megdohosodik, megpenészesedik és teljesen elromlik. Az ilyen gabonát szárítani kell. A szárítás leggyorsabban történhetik a szabadban. A paja vagy más földött helyiség közelében ponyvát vagy ponyvát terítünk ki és azokon vékony rétegekben kiterítjük a gabonát. Ha esős idő talál bekövetkezni, a gabonát hamarosan tető alá vesszük. Legjobb azonban, ha vízhatlan ponyvával

rendelkezzük és erre teríthetjük ki a száradó gabonát, mert ezt holmi kisebb zápor elől egyáltalában nem kell tető alá vinni, hanem csak összerázzuk a gabonát a ponyva középeré és betakarjuk az eső elől, amelynek elmulásával a felhajtott ponyvaszárnyakat ismét kiterítjük, rajta a gabonát elégyengetjük és folytatjuk a szárítást. Jó napos és szeles időben így a legnedvesebb gabona is egy-két nap alatt teljesen kiszárad. Közben természetesen lapátolni kell, különösen, ha kénytelenek vagyunk a gabonát kissé vastagabb rétegekben szárítani. Hogy a gabona eléggé száraz-e már, arról tapintás utján győződhetünk meg. Ha a tenyerünkbe vett és mozsolt gabona teljesen száraz tapintatva, abbahagyjuk a szárítást és a kiszáradt jószágot a magtárba vihetjük, de egyelőre tanácsos lesz azt ott sem vastagon felhalmozni, hanem vékonyan elteríteni és még egyszer kétszer megforgatni. Különösen ajánlatos a hajazatból származó nedves, csírás gabonával így elbánni, mielőtt azt a száraz jószággal összekeverjük.

— **A szöködő orosz foglyok.** Az utóbbi időben gyakrabban megtörtént, hogy olyan orosz foglyok, akiket magánosoknak mezőgazdasági vagy egyéb munkákra rendelkezésre bocsátottak, kello őrizet hiján megszöktek. A megállapodások értelmében a hadifoglyokat mindazoktól vissza fogják vonni, akik a foglyok őrzetéről rendelkező szabályokat szigorúan meg nem tartják.

— **Egy jó családból való ügyes fiu tanulóknak felvétetik BAKOS KÁLMÁN fűszer- és csemege-kereskedésében Veszprémben.**

Használjunk hadisegély-bélyeget!

A háború krónikája.

Julius 25. A Visztula és a Bisztrica közt negyven kilométer szélességben visszavonultak az oroszok. Hadtesteink üldözése következtében 8—10 kilométernyire kellett hátrálniok. Az oroszok támadó-kiserlete mindenütt megfiusul. A németek északon tegnap megverték és szélugrasztották az 5. orosz hadsereget. A Narev mentén elfoglalták Rozan és Pultuszk várakat és átkeltek a folyón. A foglyokon kívül sok a hadizsákmány is.

Az olaszoknak másik görői támadása is teljes kudarcra végződik. Az ellenséget mindenütt visszaverjük. Az olasz támadás egyre gyöngül. Néhol már teljesen megszűnt. Cirkálóink tegnap reggel igen nagy eredménnyel 160 kilométer hosszú vonalon bombázták az olasz tengerpartot. A bombázás nagy kárt okozott.

A francia támadásokat a németek mindenütt visszaverik. A Champagneban nagy veszteség érte a franciákat. Münszter tájékán körülbelül 2600 francia esett el.

A törökök állandóan sikeresen harcolnak.

Julius 26. Tegnap aránylag nyugalom volt az orosz harctéren. Ivangorodnál visszavertük az ellenség néhány előretörését. A németek északon Osztrlenkától Pultuszkig az egész arcvonalon át léptek a Narev. Varsótól délre több helységet elfoglaltak a németek. Szövetségeseink 25 kilométernyire vannak Varsó középpontjától.

A partvidéki arcvonal ellen hiába próbálkoznak az olaszok. Nagy támadásuk visszaverése után most éjjel támadnak. Késégsbeesett támadásukat súlyos veszteségükkel visszavertük. A kudarc teljes. A német-francia harctéren most nincs fontos esemény.

A Dardanelláknál a szövetségesek nem tudnak előbbre jutni. Oroszok vereséget szenvedtek a Kaukázusban is.

Julius 27. A vert orosz seregeknek visszakergetése eredményesen folyik. Sokaitól délre a Bug keleti partján csapataink értékes támaszpontot foglaltak el. A Nyementől északra mindenütt hátrál az ellenség. A németek Osztrlenka fölött is átkeltek a Narev. Osztrlenka alatt a Bug felé kénytelen visszavonulni az orosz. Novogeorgievsk és Varsó körüljárása sikeresen tovább folyik. A foglyok száma ismét ezerrel szaporodott.

A doberdói fenisk ellen intézett támadásukban újabb vereség érte az olaszokat. Kivétel nélkül tartjuk eredeti állásainkat. A Krn vidékén súlyos veszteség érte a kezi tusaival és közáporral visszavert ellenséget. Veronára bombákat dobott egyik röplőnk.

A német-francia harctéren most nincs fontos esemény.

Julius 28. Sokal vidékén csapataink rohammal elfoglaltak egy fontos magasiatot Grubieszovtól északra több helységből menekülnie kellett az ellenségnek. A németek északon Mitautól délre üldözik a hátráló ellenséget. Az oroszok tegnap nagy támadást intéztek a Narevon át élfenyomult német csapatok ellen. A támadás teljesen megfiusult. A mi csapataink és a német csapatok tegnap több mint 10.000 oroszot fogtak el.

Az olaszok megerősített csapatokkal új támadást intéztek a doberdói fensik ellen. Vitéz katonáink a támadást ismét visszaverték. Az olaszokat **nagyobb veszteség érte mint eddig bármikor.** Csapataink ma is régi hadállásaikban vannak.

Németek a nyugati Argonnokban előrehaladnak. Pont a Mousson bombázása még tart. A németek francia és angol röpülőket lelőttek.

A törökök a tengerszorosban elsüllyesztettek egy francia buvárhajót. Ali Bournál nagy sikerrel bombázták az ellenség állását. Szedil Bahrnál nagy eredménnyel támadták meg a törökök az ellenséget.

Julius 29. A nagy veszedelemben levő orosz seregek kétségbeesetten mindenütt megpróbálják a támadást. Senholsem boldogulnak. Sokalnál és Ivangorod vidékén egész sereg támadásuk kudarcra végződött. A németek északon szintén visszaverték az orosz támadásokat. A foglyok száma egyre növekszik.

A második görői csata az olaszok teljes kudarcával végződött. A nagy támadást, amelynek semmi eredménye nincs, az olaszok legalább száz-ezer főnyi veszteséggel fizették meg. Harminc kilométer széles területen hét nagy hadtesttel támadtak. Csapataink vitézségén megtört minden erőlködésük.

A német csapatok egyre-másra tönkreteszik a franciák kis helyi sikereit. Souche mellett minden állásukat visszafoglalták. A Vogézekben visszaverték a francia támadásokat a németek.

Julius 30. A bukovina-besszarábiai határon horvát honvédek és magyar népfőlkélok elfoglaltak egy erősen kiépített orosz állást. Az ellenség menekülni volt kénytelen. Sokalnál több heves ellenséges támadást visszavertünk. A németek a Narevtől délre verték vissza az oroszok támadását. Az ellenséget súlyos veszteség érte. Suvalkitól északra keletre előbbre jutottak a németek.

Görői diadalunk után a megvert ellenséges seregek visszavonultak. Most elhagyván rohamállásaikat, visszahúzódtak azokra a vonalakra, amelyeket a csata előtt tartottak megszállva. A tiroli határterületen visszavertünk egy zászlóalj és egy századot szétszörtünk.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. —

35

Spanyolország az utóbbi 70 év alatt.

Irun-tól kezdve spanyol földön vagyunk s a román népekkel általánosságban foglalkozva, terünk át magára a spanyol népre. Minthogy a román népek hanyatlásáról van szó, nézzük azt a spanyolnál. Nézzük pedig az állami élet terén előfordult megdöbbentő tüneteit az örökös nyugtalanságnak. Csak a múlt század 40-es éveitől kezdve lássuk Spanyolország rövid dióhéjba foglalt történetét.

1840-ben Madrid fölkel Maria Krisztina regensége ellen, aki erre lemond és Espartero lesz a regulus. 1842-ben lázadás üt ki Barcelonában a várost bombázták.

1843-ban katonai fölkelést támasztanak Prim és Narvacz tábornokok.

1848-ban fölkelés tört ki Madridban és Sevillában, Narvacz elnyomja.

1856-ban a progressista fölkelést Madridban és Barcelonában elnyomják.

1866-ban Prim tábornok alatt fölkelés tört ki Madridban, egész Katalóniában és Valenában.

1868-ban Topete admirális Cadix-ban szervez fölkelést. Szerrano legyőzi a királyi sereget. Izabella királynő Franciaországba menekül. Ideiglenes kormány alakul. Szerrano kormányzó lesz. A jezsuitákat kiűzik.

1870-ben Izabella lemond fiának, II. Alfonzknak a javára.

1870-ben meghívják a trónra Amade aostai herceget, Viktor Emánuel olasz király fiát. Prim-et meggyilkolják.

1872-ben Serrano megveri Don Karloz trónkövetelőt, aki menekül.

1873—75. Köztársaság lesz, Castellaral Emillel az élén. Közben kommunista fölkelés tör ki Karthagénában.

1874-ben Casztelar lemond az elnökségről, Pavis tábornok katonasággal üzi szét az országgyűlést. Serrano lesz a köztársaság elnöke.

1875—1885. Martinez de Campos tábornok II. Alfonzót királlyá kiáltja ki. A karlisták főherceget elfogják, Don Karloz Franciaországba menekül. Katalonia nyugtalankodik. Szocialista merényletek. Dél-Spanyolországban a „fekete kéz” anarchista merényleteket szervez.

1898-ban Kuba fölláz az Egyesült-Államok segítségére mennek és a spanyol hajóhadat levervén, Spanyolország egyetlen gyarmatbirtokát Kubát is elveszti.

1909-ben Barcelonában fölkelések törnek ki. A templomokat kifosztják és lerombolják. Ferrert az értelmi szerzőt elfogják és agyonlövik. Bizonyos körökben mint a „szabadság” vértanúját ünneplik és siratják Spanyolországon kívül is ott, ahol akadnak hasonló gondolkozási emberek.

Ime, Spanyolország életéből a legutóbbi 70 év története. Csupá forradalom, csupa belső nyugtalanság. Más életrevaló és nagyraemelt népeknél is előfordul időnként forradalmak és belső nyugtalanságok, de azok mindig valami konkrét cél érdekében történnek ha eredményre vezetnek, a legűdvösebb reformok jönnek létre a nyomában. Amde, mi jó eredménye lehetne egy anarchisztikus, egy kommunisztikus vagy egy szocialisztikus forradalomnak? Melyik komoly nép ez a román fajú népeken kívül, mely ilyen meglepetésekben részesíti a világot, mint aminő a Ferrer által vezetett legutóbbi forradalom is volt Barcelonában? Még az a szerencse, hogy az ilyen természetű forradalmakat Spanyolországban is sikerült eddig mindig elnyomni, mert siker esetén beláthatatlan következményei lehetnének. Önkénytelenül is fölmerül a kérdés, vajjon tudják-e mit cselekszenek? vagy talán csak eldurvult lelkük vad szenvedélyei hajítják őket olyan irányba, merre maguk sem akarnának menni? és vajjon milyen lenne az az állam és társadalom, melyet ilyen gondolkozási egyének alapítanának?

Józan és életrevaló nép éppen a köztársasági államforma alatt mutatja nagyraemeltségét, mert a törvények tisztelete és a rend szeretete nélkül nyugodt köztársasági kormányzás lehetetlen. A román népek pedig mind köztársasági kormányzás után áhitoznak az után a kormányforma után, mely faji jellegüknek legkevésbé sem felel meg. A german fajú észak-amerikai Egyesült-Államok és a nagytöbbségben szintén german, svájci köztársaság szépen megélik ez alatt az államforma alatt és ha Svájcban is fordulnak elő bajok, azok leginkább a déli románok lakta olasz kantonokban keresendők. A köztársaság fegyveres erejére ott időnként szükség van, a belső rend fontarása céljából, míg a german fajú kantonok szépen és okosan tudják kormányozni önmagukat.

Otthon forradalmat forradalom után tudnak szervezni a spanyolok, de kint nem tudták megvédeni gyarmatbirtokukat. Legutóbb is a kubai háború alkalmával százezer katonájuknak kellett volna megvédenie Kuba szigetét, de csak kellett volna, mert még ilyen fegyveres erő mellett is elveszett egykori hatalmas gyarmatbirodalmuk, ezen utolsó maradványa is. De hogy is ne vesszét volna el, mikor még más népek is nehéz lett volna megtartani az észak-amerikai Egyesült-Államok beavatkozása ellenében. Mikor már minden remény vesszni látszott, mikor már csak végső erőfeszítéssel lehetett volna megtartani gyarmatbirtokuknak ezt az utolsó szép maradványát, akkor a spanyol kormány, hogy megfeszítse az ellenállás összes idegeit, falragaszokon adta tudomására a népek ezt a lesújtó hírt.

Más nép általános fegyverrekeléssel válaszolt volna erre. A spanyolok nem így tettek. Elolvasták ugyan a hivatalos hírdetményt és tudomásul is vették annak a tartalmát, de nyomban napirendre is tértek fölötte és siettek a bikaviadatok látványosságaira. Kuba csakugyan elesett, a bikaviadatok azonban a legnagyobb érdeklődés mellett megtartották és mellesleg tudomásul vették Kuba elesését. És ilyen lépésnél otthon forradalmat, mely kifelé annyira tehetetlen. Ki venné komolyan az ilyen nép forradalmát? vajjon akarhat-e az ilyen nép valamit komolyan?

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. július 21-től július 29-ig. —

Születés.

Vezonik Ludmilla fia Frigyes r. kath. — Molnár Cecilia leánya Mária r. kath. — Jankovits Gábor és Gansperger Teréz fia István r. kath. — Szabó Mária Anna fia Jenő ref. — Nagy Sarolta Mária leánya Magdolna r. kath. — Hesztencz Mihály és Kovács Anna leánya Mária Magdolna r. kath. — Takács Károly és Jébingger Katalin leánya Mária r. kath. — Resze István és Béndek Mária leánya Mária Terézia r. kath. — Bolvári István és Harák Erzsébet leánya Anna r. kath. — Csákvári Erzsébet fia József ref.

Házaság.

Vozner János Márton r. kath. 9 éves. — György-deák Irén r. kath. 4 hónapos. — Maróti Pál Sándor ág. ev. 1 hónapos. — Schneibach Simon napszámós r. kath. 83 éves. — Suli Róza r. kath. 6 hónapos. — Lenkovics Mária r. kath. 3 hónapos. — Budai Károly csizmadiaségéd 40 éves. — Stenger Mária Rozália r. kath. 6 hónapos. — Bojko József r. kath. 1 hónapos.

Házasság.

Simon János napszámós r. kath. és Vaczola Katalin napszámós nő r. kath.

Veszprémben, Vörösmarty-tér 4. sz. alatt modern, kényelmes

családi lakóház

bérbeadó. — Cim a kiadóhivatalban.

Egy darab keveset használt „Premier” szabályozható

vaskályha,

1 darab férfi, 1 darab női

kerékpár

és 1 darab csigafelvonó (Flaschenzug) jutányosan

eladó. Cim megtudható lapunk kiadóhivatalában.

Vizsgázott géplakatos

ki már több éven át önállóan cséplést benzinmotoros gépekkel, cséplést váltalana. — Cime:

Gyöpre Ferene, Veszprém

Hosszu-utca 26. szám.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urbán

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

veszprémi főügynöksége

elfogad tűz-, jég-, betörési, bal- eset, szavatossági, élet- és járadék-biztosításokat.

A társaság a legrégebbi és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabadi-utca 3. sz. földszint. Képviseli: SÜLY LÁSZLÓ.

Divat értesítő

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyek szives tudomására adni, hogy folyó évi augusztus hó 1-én megérkeztek a világ lelegegansabb

kosztümök, felöltők, télikabátok

sportlapjai

Kizárólag cégemnél készülnek a lelegegansabb és finom izléssel kiállított ruhák, melyek a legmagasabb igényeknek is megfelelnek. Méltóztassanak rendelésükkel mielőbb megtisztelni, hogy a ruhák kellő gyors és pontos elkészítését — a háboru okozta munkáshiány miatt — megfelelő időben kifogástalanul elkészíthessem. Készítek:

selyem-, bársony-, plüs-ruhákat, felöltőket, télikabátokat, sport- és lovagló ruhákat, kosztümöket

speciális kivitelben, mindenemű szabás és kiállításban. — *Vidékről jött hölgyek aznap lepróbdíthatnak.* Kívánatra közelebb eső helyekre elutazom. Szives megrendelésüket várva, teljes tisztelettel

Paál Lajos női szabó,

voit budapesti elsőrendű szabász.

Veszprém, Szabadságtér 11. sz.

A Korona-szállóval szemben.

Hirdetmény.

A „VESZPRÉMI SEGÉLYEGYLET MINT SZÖVETKEZET”

közhírré teszi, hogy

1915. évi rendes közgyűlését

1915. évi augusztus hó 8-án, vasárnap d. e. 10 órakor fogja hivatalos helyiségében (Rákóczi-tér 20. szám alatt) megtartani.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése 1914/15. év üzleti eredményéről.
2. Felülvizsgálat iránti határozat, esetleg a számvizsgáló bizottság 3 tagjának megválasztása.
3. Felügyelőbizottság és választmány 2 évre leendő választása.
4. Az alapszabályok 46. §-ában megjelölt célra 3 felszámoló választása.
5. A jegyzőkönyv hitelesítésére 3 tag választása.
6. Esetleges indítványok.

Miről az intézet összes tagjai oly megjegyzéssel értesítettek, hogy az igazgatóság és felügyelő-bizottsági jelentések a mérleggel, forgalmi kimutatással, nyereség-, veszteség-számlával eredetben az egylet helyiségében közszemlére ki vannak téve.

Veszprém, 1915. július hó 23.

Az Igazgatóság.

Forgalmi kimutatás 1914. január 1-től 1915. június 30-ig.

Bevétel	K		f		Kiadás	K		f	
Múlt évi pénztári maradvány	—	—	3474	58	Tagilletéki kölcsönökre	—	—	20841	98
Tagilletékekben befolyt	—	—	34796	—	Jejlázókölcsönökre	—	—	600	—
Intődíjakban	—	—	717	83	Váltókölcsönökre	—	—	21851	89
Könyvecskedijakban	—	—	12	60	Leszámolt tagilletékekre	—	—	12588	—
Átíratási	—	—	2	—	Leszámolt osztalékokra	—	—	184	50
Folyó kamatokban	—	—	13773	76	Folyózámla kamatai	—	—	2500	—
Késedelmi kamatokban	—	—	305	44	Leszámított váltókra	—	—	19427	—
Kezelési díjakban	—	—	1721	13	Leszámított váltók kamatai	—	—	4489	57
Leszámított váltókért	—	—	10462	58	Óvásdíjak és térítmények	—	—	361	24
Tagilletéki kölcsönökből	—	—	8230	—	Fizetésekre	—	—	4890	—
Jejlázókölcsönökből	—	—	888	—	Helyiségbér	—	—	900	—
Váltókölcsönökből befolyt	—	—	20464	50	Adókra	—	—	1200	—
					Irodai és egyéb kiadások	—	—	494	57
					Pénztári maradvány	—	—	4519	67
			94848	42				94848	42

Veszteség-nyereségszámla 1914—15. évről.

Veszteség	K		f		Nyereség	K		f	
Fizetésekre	—	—	4890	—	Folyó kamatokban	—	—	13773	76
Helyiségbér	—	—	900	—	Késedelmi kamatokban	—	—	305	44
Adókra	—	—	1200	—	Intődíjakban	—	—	717	83
Irodai és egyéb kiadások	—	—	494	57	Könyvecskedijakban	—	—	12	60
Leszámolt váltókamat	—	—	4489	57	Átíratási díjakban	—	—	2	—
Folyózámla kamat	—	—	3500	—	Kezelési díjakban	—	—	1721	13
Nyereség mint egyenleg	—	—	1058	62					
			16532	76				16532	76

Mérleg 1914—15. évről.

Vagyon	K		f		Teher	K		f	
Pénztári maradvány	—	—	4519	67	XIII. évtársulat.	—	—	—	—
Követelések.					90 tagilleték 6 évi törzsbefizetése	—	—	28060	—
Tagilletéki kölcsönökből	—	—	43869	48	ennek osztaléka	—	—	1800	—
Jejlázó	—	—	61782	67	XIV. évtársulat.	—	—	—	—
Váltó	—	—	111992	24	122 tagilleték 5% évi törzsbefizetése	—	—	34892	—
Hátralékos tagilletékek kamatok	—	—	19579	—	ennek osztaléka	—	—	1892	—
Óvásdíjak és térítmények	—	—	17006	01	XV. évtársulat.	—	—	—	—
Takarékpénztárnak kamatok	—	—	361	24	197 tagilleték 4% évi törzsbefizetése	—	—	46098	—
			139	83	ennek osztaléka	—	—	1576	—
					XVI. évtársulat.	—	—	—	—
					105 tagilleték 3% évi törzsbefizetése	—	—	19110	—
					ennek osztaléka	—	—	420	81
					Előre fizetett kamatok	—	—	344	86
					tagilletékek	—	—	144	—
					Hátralékos takarékpénztári kamatok	—	—	1484	64
					Hátralékos adók	—	—	900	—
					Takarékpénztári tartozások	—	—	122507	83
			259250	14				259250	14

Veszprém, 1915. június 30.

Kabdebó István, s. k.
igazgató.

Molnár József, s. k.
könyvelő.

Dr. Csomasz Béla, s. k.
titkár.

Dr. Fritse József, s. k.
aligazgató.

Sporer Tivadar, s. k.
pénztárnok.

Jelen mérleg-számlát, forgalmi kimutatást, veszteség-nyereség számlát megvizsgáltuk és mindenben helyesnek és jónak találtuk.

Veszprém, 1915. július hó 23-án.

Dr. Sándorfi Kázmér, s. k.
f. b. tag.

Id. Szász Ferenc, s. k.
f. b. elnök.

Michalecz József, s. k.
f. b. tag.

Ki tudja meddig tart a háború?

Eppen azért **mindenkinek érdeke**

hogy **cikkeit**

ott szerezzék be, ahol a legjobbat legolcsóbban kapja. Női fehérneműket és férfilugeket, lábravalókat legcél-
szerűbb

Rádynál venni, ahol a nagy készlet lehetővé teszi az olcsó és kényelemszerinti kiszolgálást. Divatos retlikülökből és pénztárcákból

állandóan szintén nagy választékot találunk, ugyszintén kalapokban, gallérokban és divatnyakendőkben olyan készlet van, hogy bármilyen kényes ízlést kitudunk elégíteni.

Rádi István és T^{sa}
Veszprém.

HIRDETÉSEK
felvételnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC
orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépesó-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. **ORGONÁK** átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére **HARMONIUMOKAT** jó erős kivitelben készítek. **ZONGORÁK** javítását és hangolását úgy hejyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmán
fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány- és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz és gyógyvizek állandóan raktáramon vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,
rendkívül kedvelt szénsavas borviz
eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit. 1 1/10 lit. 1 lit. 1/2 lit.
64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith savanyúvíznek, Mohai Agnes, Giesshübli, Csizi, Petánci, Calsbadi, Marienbadi, Preblau, Bikszádi, Borszéki, Guber, Parádi, Halli stb. stb. vizeknek.**

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás önköltségén lesz felszámítva. Nagyobb vételnél engedmény, ismét a dolgozóknak előnyár.

Az összes fűszer-, csemege-, ásványvíz- és háztartási cikkekről a nagy árjegyzék bárkinek megküldetik.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetések, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyzék, meghívók, eljegyzési és esküvői tudósítások, számlák, címkek, stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzre vagy bekötve szállíthatnak. Hivatalos levelepapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy és négyvonalas csinos vizsgalappok, tetszés szerinti menajlégben. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér íródal, ugyszintén fogalmazópapírok.

Postal megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61